

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ตัวกำหนดความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมป้องกัน
โรคกระดูกพรุนของสตรีวัยหมดประจำเดือน

ชื่อผู้เขียน นางบุปผา อินตะแก้ว

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสตรี

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันทวี	เชื้อขาว	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา	เทียนสวัสดิ์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา	ปรีศัญญกุล	กรรมการ
อาจารย์ ดร. อวยพร	ดัดมูขยกุล	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนกพร	สุคำวัง	กรรมการ

บทคัดย่อ

โรคกระดูกพรุนเป็นปัญหาสุขภาพที่คุกคามชีวิตซึ่งพบบ่อยในประชากรสตรีมากกว่าบุรุษ โดยเฉพาะในสตรีวัยหมดประจำเดือน ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุน รวมทั้งตัวกำหนดความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคกระดูกพรุนของสตรีวัยหมดประจำเดือน จึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมากสำหรับบุคลากรทางสุขภาพ

การวิจัยเชิงทำนายนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนและตัวกำหนดความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคกระดูกพรุน และอำนาจการทำนายของตัวกำหนดความเชื่อด้านสุขภาพต่อพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนของสตรีวัยหมดประจำเดือน กลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีวัยหมดประจำเดือนที่มีอายุ 40 ถึง 59 ปี มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 333 คน ได้มาจากการสุ่มเลือกแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามตัวกำหนดความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคกระดูกพรุน และแบบสอบถามพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนของสตรีวัยหมดประจำเดือนที่ผู้วิจัย พันทวี เชื้อขาว และสุจิตรา เทียนสวัสดิ์ สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดแบบแผนความเชื่อ

ด้านสุขภาพของโรเซนสต็อก (Rosentock, 1974) และจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามตัวกำหนดความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคกระดูกพรุน และแบบสอบถามพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนของสตรีวัยหมดประจำเดือน เท่ากับ 0.98 และ 0.97 ตามลำดับ และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งสองชุด เท่ากับ 0.92 และ 0.72 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และหาอำนาจการทำนายโดยใช้สถิติวิเคราะห์จำแนกประเภทแบบขั้นตอน

ผลการศึกษา พบว่า

1. สตรีวัยหมดประจำเดือนปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนโดยรวมอย่างสม่ำเสมอเพียงร้อยละ 2.40 แต่ปฏิบัติไม่สม่ำเสมอถึงร้อยละ 97.60

2. สตรีวัยหมดประจำเดือนมีการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคกระดูกพรุน และการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนระดับค่อนข้างต่ำ ขณะที่การรับรู้ความรุนแรงของการเกิดโรคกระดูกพรุน และการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนระดับค่อนข้างสูง นอกจากนี้สตรีวัยหมดประจำเดือนร้อยละ 75.07 ไม่มีสิ่งกระตุ้นของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนโดยรวม

3. จากตัวกำหนดความเชื่อด้านสุขภาพ 4 องค์ประกอบ การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุน การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคกระดูกพรุน และการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนเป็นปัจจัยทำนายจำแนกกลุ่มของสตรีวัยหมดประจำเดือนที่ปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนโดยรวม ซึ่งมีค่าอำนาจการทำนายจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดตามลำดับ ส่วนการรับรู้ความรุนแรงของการเกิดโรคกระดูกพรุนไม่เป็นปัจจัยทำนายจำแนกกลุ่มดังกล่าว

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะให้พยาบาลส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนโดยรวมของสตรีวัยหมดประจำเดือน โดยมุ่งเน้นเพิ่มการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคกระดูกพรุนให้มากขึ้น

Thesis Title	Health Belief Determinants and Osteoporosis Preventing Behaviors Among Menopausal Women		
Author	Mrs. Buppa Intakaew		
M.N.S.	Nursing Care of Women		
Examining Committee			
	Assistant Professor Puntawee	Chuekao	Chairman
	Assistant Professor Dr. Sujitra	Tiansawad	Member
	Associate Professor Dr. Sukanya	Parisunyakul	Member
	Lecturer Dr. Ouyporn	Tonmukayakul	Member
	Assistant Professor Dr. Khanokporn	Sucamvang	Member

Abstract

Osteoporosis is a life-threatening health problem which is more common among women, especially menopausal women, than men. Therefore, the studies relevant to osteoporosis preventing behaviors including health belief determinants among menopausal women are needed and important for health professionals.

The predictive research aimed to describe the osteoporosis preventing behaviors and the health belief determinants, and to examine the predictive values of the health belief determinants on the osteoporosis preventing behaviors among menopausal women. The subjects were 333 menopausal women aged between 40 and 59 years, residing in the metropolitan area of Chiang Mai Province. They were selected by using the multistage random sampling. The research instruments consisted of a demographic data profile, the Health Belief Determinants (HBD) questionnaire, and the Osteoporosis Preventing Behaviors (OPB) questionnaire for menopausal women. They were developed by the researcher, Chuekao, and Tiansawad based on the Health

Belief Model (Rosenstock, 1974), and related literature and research findings. The values of the content validity index (CVI) of the HBD and the OPB questionnaires were 0.98 and 0.97 respectively. The reliability values of the instruments were 0.92 to 0.72 respectively. Data were analyzed by using descriptive statistics, and the stepwise discriminant analysis.

The major results of the research are as follows:

1. Only 2.40 percent of the menopausal women practiced the overall osteoporosis preventing behaviors regularly, whereas 97.60 percent of them practiced irregularly.

2. The women's perceived susceptibility to osteoporosis, and the perceived barriers to the osteoporosis preventing behaviors were at relatively low levels. While the women's perceived severity of osteoporosis, and the perceived benefits of osteoporosis preventing behaviors were at relatively high levels. In addition, 75.07 percent of the women reported not having any cue to practice overall osteoporosis preventing behaviors.

3. Of four health belief determinants, the women's perceived benefits of the osteoporosis preventing behaviors, the perceived susceptibility to osteoporosis, and the perceived barriers to osteoporosis preventing behaviors were significantly discriminating predictors of the women's overall osteoporosis preventing behaviors with the largest to the smallest predicting values respectively, whereas the women's perceived severity of osteoporosis was not a discriminating predictor.

According to these findings, it was recommended that nurses promote women's overall osteoporosis preventing behaviors by focusing on increasing women's perceived susceptibility to osteoporosis.